

INTERNI MEHANIZMI KONTROLE I ODGOVORNOSTI U DRŽAVNOM TUŽILAŠTVU

Tužilački savjet kontinuirano sprovodi aktivnosti usmjerene na jačanje odgovornosti, transparentnosti i kvaliteta rada državnih tužilaca i rukovodilaca državnih tužilaštava. Kroz mehanizme razmatranja pritužbi, disciplinske odgovornosti, ocjenjivanja rada, etičke odgovornosti i druge zakonom propisane postupke obezbjeđuje se kontrola rada državnotužilačke organizacije i unapređenje profesionalnih standarda u vršenju tužilačke funkcije.

Podaci za 2025. godinu i prvih pet mjeseci 2026. godine ukazuju na kontinuiranu primjenu zakonom propisanih mehanizama odgovornosti i kontrole, redovno postupanje po pritužbama građana, sprovođenje disciplinskih postupaka, aktivnosti na ocjenjivanju rada nosilaca tužilačke funkcije i unapređenje sistema etičke odgovornosti. Istovremeno, u navedenom periodu rad Tužilačkog savjeta odvijao se i u okolnostima koje su bile uslovljene nepopunjenošću njegovog sastava nakon isteka mandata prethodnog saziva Savjeta, što je u određenim segmentima uticalo na dinamiku odlučivanja i realizaciju pojedinih aktivnosti iz njegove nadležnosti.

Pritužbe građana kao instrument kontrole zakonitosti rada

Komisija za razmatranje pritužbi na rad državnih tužilaca i rukovodilaca državnih tužilaštava predstavlja važan mehanizam za kontrolu zakonitosti i pravilnosti rada državnih tužilaštava, omogućavajući građanima da ukažu na eventualne nepravilnosti u postupanju.

Tokom 2025. godine Komisija je održala 17 sjednica, sa kojih je Tužilačkom savjetu dostavila izvještaje sa predlogom mišljenja da li su navodi pritužbe osnovani ili neosnovani, čime je obezbijeđen kontinuitet u postupanju po podnijetim pritužbama.

U 2024. godini razmotrene su 204 pritužbe, dok su 33 predmeta ostala neriješena i prenesena u naredni izvještajni period. Tokom 2025. godine podnijete su 163 pritužbe, a riješeno je 135 predmeta.

Postupanje po pritužbama građana tokom 2026. godine rezultiralo je i preduzimanjem daljih mjera u predmetima u kojima su utvrđene okolnosti koje zahtijevaju dodatnu provjeru. U 11 predmeta dato je mišljenje da postoji potreba za sprovođenjem hitnog vanrednog nadzora od strane neposredno višeg državnog tužilaštva. U dva predmeta dokumentacija je dostavljena Disciplinskom tužiocu radi ocjene postojanja osnova za pokretanje disciplinskog postupka, dok su dva predmeta upućena Komisiji za Etički kodeks državnih tužilaca.

Postupanje po pritužbama građana doprinosi jačanju odgovornosti i transparentnosti rada državnih tužilaštava, kao i blagovremenom prepoznavanju slučajeva koji zahtijevaju dodatni nadzor, disciplinsku ocjenu ili razmatranje etičkih pitanja.

Efikasnije vođenje disciplinskih postupaka

Disciplinski postupci predstavljaju zakonom utvrđen mehanizam za utvrđivanje eventualnih povreda službene dužnosti državnih tužilaca i rukovodilaca državnih tužilaštava.

Pokretanje disciplinskih postupaka vrši se u slučajevima u kojima postoje zakonom propisani uslovi i odgovarajući dokazi koji ukazuju na postojanje disciplinskog prekršaja. Takav pristup obezbjeđuje dosljednu primjenu zakonskih standarda i zaštitu integriteta sistema disciplinske odgovornosti.

Na dan 1. juna 2026. godine kod Disciplinskog tužioca bilo je u radu šest predmeta, dok su svi predmeti pred Disciplinskim vijećem bili okončani. Period odlučivanja od prijema predloga za utvrđivanje disciplinske odgovornosti do donošenja odluke pred Disciplinskim vijećem značajno je skraćen, pa se predmeti rješavaju u roku do tri mjeseca. Svi disciplinski postupci okončavaju se prije nastupanja zastarjelosti, u skladu sa preporukama Evropske komisije i obavezama iz Akcionog plana za pregovaračko poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava.

Pored postupanja po podnijetim inicijativama i prijavama, Disciplinski tužilac, u skladu sa članom 112 stav 2 Zakona o Državnom tužilaštvu, može po službenoj dužnosti pokrenuti istragu radi utvrđivanja disciplinske odgovornosti i preduzeti sve zakonom propisane dokazne radnje kada postoje okolnosti koje mogu ukazivati na postojanje disciplinskog prekršaja.

Skraćenje trajanja disciplinskih postupaka i činjenica da se svi postupci okončavaju prije nastupanja zastarjelosti ukazuju na unaprijeđenu efikasnost sistema disciplinske odgovornosti državnih tužilaca.

Ocjenjivanje rada kao mehanizam unapređenja kvaliteta i odgovornosti

Ocjenjivanje rada državnih tužilaca i rukovodilaca državnih tužilaštava predstavlja jedan od ključnih mehanizama za praćenje kvaliteta, efikasnosti, stručnosti i profesionalnosti u vršenju tužilačke funkcije.

U cilju jasnijeg definisanja kriterijuma i podkriterijuma za ocjenjivanje rada državnih tužilaca, kao i uspostavljanja najviših standarda u ovoj oblasti, Tužilački savjet je donio nova Pravila za ocjenjivanje rada državnih tužilaca i rukovodilaca državnih tužilaštava, koja su stupila na snagu u maju 2025. godine. Radi sprovođenja postupka ocjenjivanja, Tužilački savjet je 28. novembra 2025. godine obrazovao Komisiju za ocjenjivanje rada državnih tužilaca, koja je 16. decembra 2025. godine usvojila Plan ocjenjivanja za 2026. godinu.

Planom je predviđeno ocjenjivanje ukupno 63 nosioca tužilačke funkcije, od čega 51 državnog tužioca i 12 rukovodilaca državnih tužilaštava.

Postupci ocjenjivanja sprovode se u skladu sa utvrđenim rokovima. Do sada, u 2026. godini ocijenjeno je 20 državnih tužilaca, od čega je 8 rukovodilaca državnih tužilaštava, a u toku su postupci ocjenjivanja 9 državnih tužilaca obuhvaćenih godišnjim planom.

Redovno ocjenjivanje rada doprinosi unapređenju kvaliteta rada državnih tužilaštava, jačanju profesionalne odgovornosti nosilaca tužilačke funkcije i obezbjeđivanju objektivnih kriterijuma za praćenje njihovih rezultata rada.

Unaprijeđeni standardi etičke odgovornosti

Imajući u vidu da je mandat prethodnog saziva Tužilačkog savjeta istekao 5. avgusta 2025. godine, a da su novi članovi Savjeta iz reda uglednih pravnika i advokata izabrani 19. novembra 2025. godine, Konferencija državnih tužilaca je, na predlog Tužilačkog

savjeta, 24. decembra 2025. godine izabrala predsjednika i zamjenika predsjednika Komisije za Etički kodeks državnih tužilaca, čime su stvoreni uslovi za njen nesmetan rad u novom mandatu.

U cilju ujednačene primjene etičkih standarda, Komisija za Etički kodeks državnih tužilaca je 24. marta 2026. godine, uz podršku Savjeta Evrope, donijela Smjernice za primjenu Etičkog kodeksa državnih tužilaca.

U periodu od 1. januara 2025. godine do 31. maja 2026. godine Komisiji za Etički kodeks državnih tužilaca podnijeto je 19 inicijativa za davanje mišljenja o usklađenosti ponašanja državnih tužilaca sa Etičkim kodeksom državnih tužilaca. U predmetima riješenim do 1. juna 2026. godine Komisija nije utvrdila postojanje povrede Etičkog kodeksa državnih tužilaca, dok su na taj dan u radu ostala tri predmeta.

Donošenjem Smjernica za primjenu Etičkog kodeksa državnih tužilaca i kontinuiranim postupanjem po podnijetim inicijativama dodatno se jačaju integritet, profesionalni standardi i dosljedna primjena etičkih principa u radu državnih tužilaca.

Kontrola kroz krivičnopravne mehanizme

Na dan 1. juna 2026. godine, tri državna tužioca bila su privremeno udaljena sa funkcije zbog vođenja krivičnih postupaka protiv njih, dok je jednoj specijalnoj tužiteljki prestala funkcija nakon pravosnažne osude na kaznu zatvora.

Podaci za 2025. godinu i prvih pet mjeseci 2026. godine ukazuju na kontinuiranu primjenu mehanizama odgovornosti, uključujući postupanje po pritužbama građana, disciplinsku i etičku odgovornost, kao i sistem ocjenjivanja rada, te druge zakonom propisane oblike kontrole rada državnih tužilaca i rukovodilaca državnih tužilaštava.

Istovremeno, ovaj period ukazuje na značaj pune funkcionalnosti i blagovremenog popunjavanja sastava Tužilačkog savjeta, radi nesmetanog ostvarivanja svih nadležnosti koje su mu povjerene zakonom.